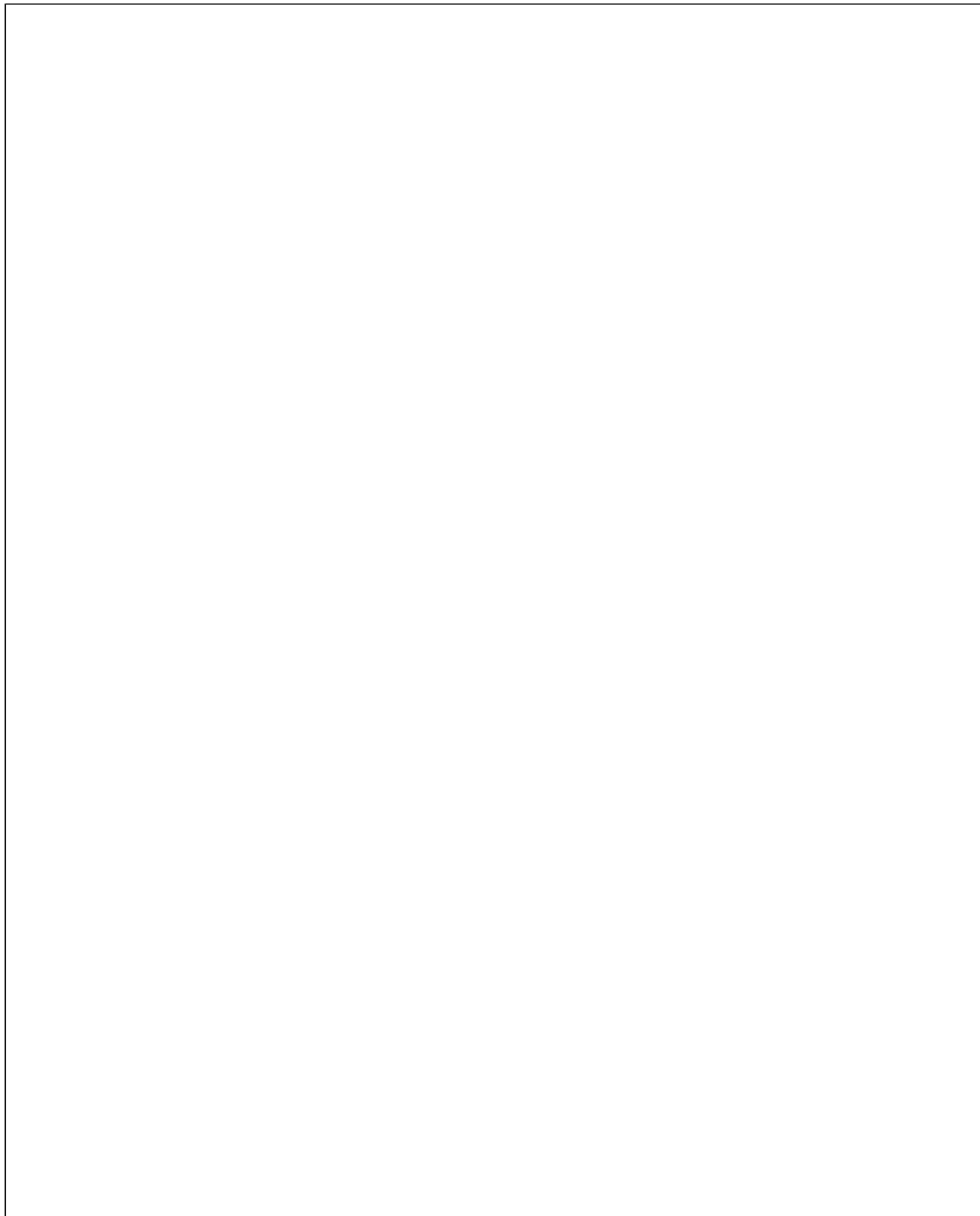

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/244663,Uroczystosc-oznaczenia-znakiem-pamieci-Tobie-Polsko-grobu-powstanc-slaskiego-Jo.html>
15.07.2026, 04:52

Uroczystość oznaczenia znakiem pamięci „Tobie
Polsko” grobu powstańca śląskiego Józefa Dreyzy -
Siemianowice Śląskie, 6 lipca 2026

06.07.2026

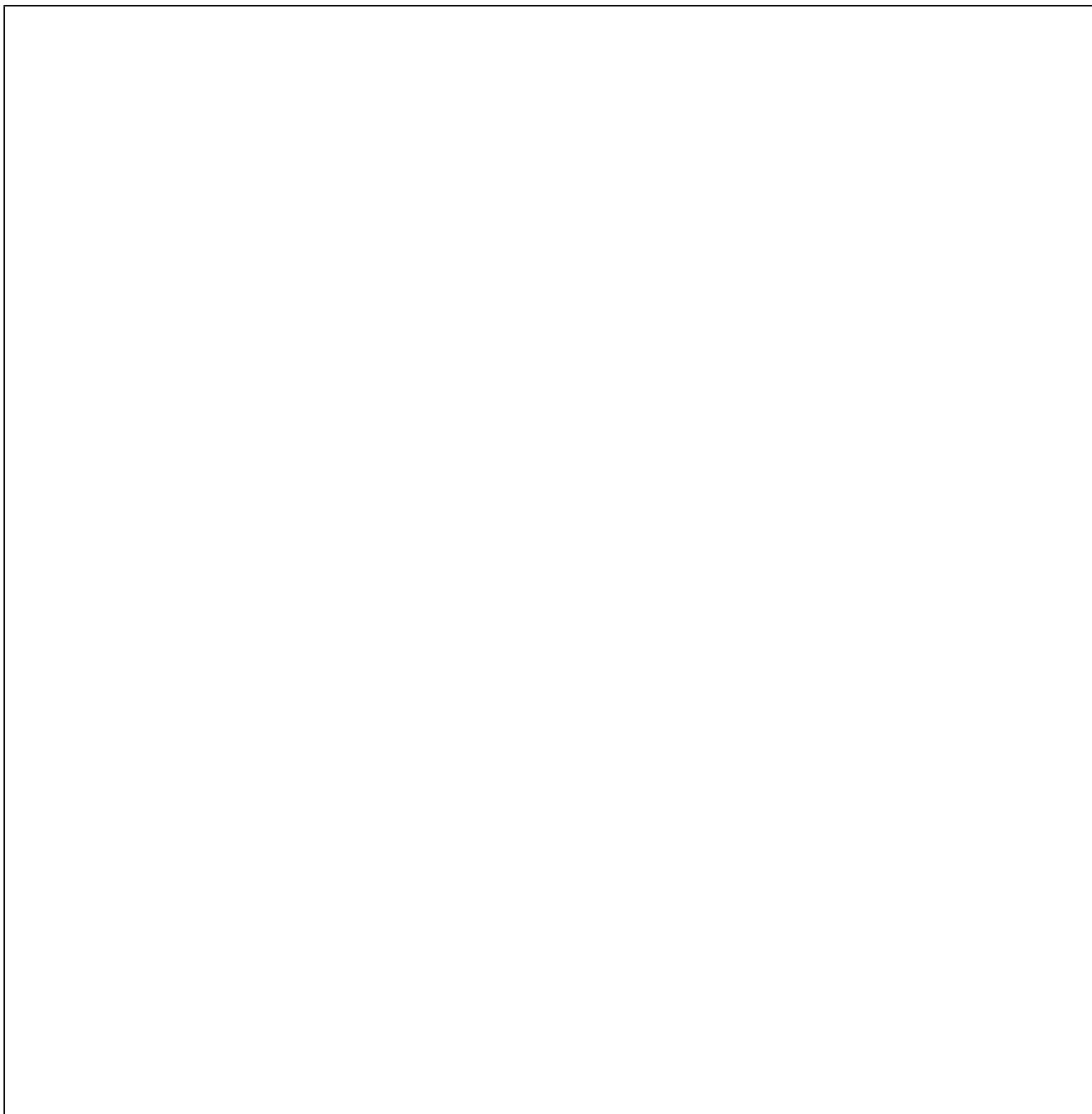

6 lipca 2026 r. na cmentarzu przynależnym do parafii Zmartwychwstania Pańskiego w Siemianowicach Śląskich odbyła się uroczystość oznaczenia znakiem pamięci „Tobie Polsko” grobu działacza narodowego, gospodarczego, a także społecznego Józefa Dreyzy zorganizowana przez Urząd Miasta w Siemianowicach Śląskich oraz Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach i wpisująca się w obchody zakończenia III powstania śląskiego.

W wydarzeniu udział wzięli: zastępca prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie Beata Gałęcka, sekretarz Miasta Siemianowice Śląskie Adam Skowronek, reprezentujący marszałka woj. śląskiego płk Zbigniew Piątek, proboszcz parafii Zmartwychwstania Pańskiego ks. Bogdan Wieczorek, prezes Stowarzyszenia Polskich Chrześcijańskich Demokratów Adam Kowalczyk, sekretarz Klubu Polskiej Sztuki Walki Signum Polonicum w Katowicach Józef Pokojński, przedstawiciel Muzeum Miejskiego w Siemianowicach Śląskich Artur Garbas, delegacja Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach, mieszkańcy Siemianowic. Wartę honorową przy grobie Bohatera uroczystości pełnili harcerze z miejscowego Hufca ZHP. Poczty sztandarowe wystawiły - Miasto Siemianowice Śląskie oraz 17. Radzionkowska Drużyna Piechoty Zmechanizowanej im. kpt. Waltera Larysza.

[Nastę](#)
[pny](#)
[Powr](#)
[ót](#)

Uroczystość poprowadził Naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN Jan Kwaśniewicz, który na wstępie przybliżył ideę akcji „Powstańcy to wiara, nadzieja i cud - ocalmy groby Powstańców Śląskich od zapomnienia!” mającą na celu zewidencjonowanie jak największej liczby grobów, w których spoczywają powstańcy ślascy, a dotąd nie figurujących w dostępnych ewidencjach prowadzonych przez instytucje samorządowe i państwowe. Przemówienie okolicznościowe wygłosiła zastępca prezydenta Beata Gałęcka. Życiorys Józefa Dreyzy przybliżyła Anna Binek-Zajda (OBUWiM). Aktu oznaczenia grobu znakiem pamięci „Tobie Polsko” dokonał Jan Kwaśniewicz, po czym ks. proboszcz Bogdan Wieczorek odmówił okolicznościową modlitwę. Po złożeniu kwiatów i zapaleniu zniczy uczestnicy wydarzenia utrwaliли swą obecność na tym niecodziennym wydarzeniu wspólną pamiątkową fotografią.

[Nastę](#)
[pny](#)
[Powr](#)
[ót](#)

Akcja oznaczania grobów znakiem pamięci opracowanym przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach rozpoczęła się 5 lipca 2021 r., w setną rocznicę zakończenia III powstania śląskiego. Wykonany ze szkła artystycznego znak pamięci „Tobie Polsko” ma formę proporczyka o wymiarach 20 cm x 8 cm. Umieszczono na nim inwokację „Tobie Polsko”, pod którą znajduje się wizerunek orła w koronie otoczony datami powstań, a poniżej napisy „Grób Powstańca Śląskiego” oraz „Instytut Pamięci Narodowej”. Wspomniany znak jest wzorowany na sztandarze powstańczym „Tobie Polsko” powstałym w 1920 r. w pracowni znajdującej się przy redakcji „Katolika” w Bytomiu, obecnie zaś przechowywanym w Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny.

Józef Dreyza (1863-1951) to pochodzący z wielkopolskiej rodziny ziemiańskiej działacz spółdzielczy, społeczny i narodowy. Po przybyciu na Górny Śląsk w 1903 r. objął prezesurę Banku Ludowego w Koźlu, a pięć lat później został prezesem Banku Ludowego w Siemianowicach. Był organizatorem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” na Górnym Śląsku, w którym piastował godność Naczelnika Okręgu, a także twórcą struktur wojskowych najpierw w Strażach Obywatelskich i Związkach Wojackich, a po ich likwidacji przez Niemców w Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska. Był członkiem polskiej Rady Ludowej w Siemianowicach. Związany z władzami Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu sprzeciwiał się wywołaniu w 1919 r. powstania. Jako inicjator utworzenia Pierwszego Pułku Strzelców Bytomskich był zwolennikiem powołania górnośląskich formacji wojskowych u boku Wojska Polskiego, przygotowywanych do ewentualnej interwencji na Górnym Śląsku. Aktywnie uczestniczył w akcji plebiscytowej w 1921 r. na terenie Siemianowic. W trzecim powstaniu śląskim był burmistrzem tego miasta. W latach 1923-1932 pełnił funkcję prezesa Dzielnicy Śląskiej Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Ponadto był posłem na Sejm Śląski III kadencji. Prześladowany w czasie II wojny światowej, został odznaczony m.in. Krzyżem Niepodległości i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Wydarzenie przygotowywane jest w ramach akcji katowickiego IPN „Powstańcy to wiara, nadzieja i cud. Ocalmy groby powstańców śląskich od zapomnienia”, która ma na celu uhonorowanie i upamiętnienie powstańców śląskich spoczywających na terenie wszystkich województw kraju a zarazem popularyzację bezprecedensowych na miarę historii Polski wydarzeń, jakimi były trzy powstania podjęte w latach 1919-1920-1921. W takich uroczystościach zazwyczaj biorą udział między innymi przedstawiciele IPN w Katowicach, rodzina, ale także władze samorządowe, służby mundurowe, kombatancki, duchowieństwo i młodzież szkolna.

Podczas spotkań honorujemy groby bohaterów poprzez montaż znaku pamięci „Tobie Polsko” w postaci proporczyka o rozmiarach ok. 20 x 8 cm wykonanego ze szkła artystycznego, na którym umieszczono inwokację „Tobie Polsko”, pod którą znajduje się wizerunek orła otoczonego datami powstań, a poniżej napisy „Grób Powstańca Śląskiego” i „Instytut Pamięci Narodowej”.

Polecamy biogram Józefa Dreyzy zamieszczony w publikacji "Siemianowice i Siemianowiczenie w powstaniach śląskich 1919-1920-1921" Zdzisława Janeczka dostępny na stronie internetowej Muzeum Miejskiego w Siemianowicach

Śląskich: <https://muzeum.siemianowice.pl/portfolio/siemianowice-i-siemianowiczenie-w-powstaniach-slaskich-1919-1920-1921/>

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Katowice

Katowice

Uroczystości

Józef Dreyza

/1863-1951/

Józef Dreyza (1863-1951) pochodzący z wielkopolskiej rodziny ziemiańskiej działacz spółdzielczy, społeczny i narodowy. Po przybyciu na Górny Śląsk w 1908 r. objął stanowisko dyrektora Banku Ludowego w Siemianowicach. Był organizatorem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” na Górnym Śląsku, w którym piastował godność Naczelnika Okręgu. Inicjator powołania w 1918 r. Straży Obywatelskich i współorganizator Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska. Członek polskiej Rady Ludowej w Siemianowicach. Związany z władzami Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu był przeciwnikiem wywołania w 1919 r. powstania. Jako inicjator utworzenia Pierwszego Pułku Strzelców Bytomskich był zwolennikiem powołania górnośląskich formacji wojskowych u boku Wojska Polskiego, przygotowywanych do ewentualnej interwencji na Górnym Śląsku. Aktywny uczestnik akcji plebiscytowej w 1921 r. na terenie Siemianowic. W III powstaniu burmistrz tego miasta. W latach 1923-1932 prezes Dzielnicy Śląskiej TG „Sokół”. Pośel na Sejm Śląski. W czasie II wojny światowej prześladowany przez hitlerowców.

Odnznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Polonia Restituta i Krzyżem Niepodległości.

*Józef Dreyza
mając lat 50*

NARODOWE
ARCHIWUM
CYFROWE

Uroczystość oznaczenia znakiem pamięci „Tobie Polsko” grobu powstańca śląskiego Józefa Dreyzy. Fot.: IPN Krzysztof Łojko